

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2024

YEARBOOK

2024

ГОДИНА 15
БРОЈ 23

VOLUME XV
NO 23

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2024
YEARBOOK
2024

ГОДИНА 15
БР. 23

VOLUME XV
NO 23

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

проф. д-р Луци Караниколова -Чочоровска

Издавачки совет

проф. д-р Дејан Мираковски
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Луци Караниколова -Чочоровска
проф. д-р Светлана Јакимовска
проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Редакциски одбор

проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Неџати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Џанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамарик – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Бекановиќ – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Годорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија

проф. д-р Светлана Јакимовска, проф. д-р Луци Караниколова-Чочоровска,
проф. д-р Ева Ѓорѓиевска, проф. д-р Махмут Челик, проф. д-р Јованка Денкова,
проф. д-р Даринка Маролова, проф. д-р Весна Коцева, доц. д-р Надица Негриевска,
доц. д-р Марија Крстева, доц. д-р Наталија Поп Зариева, проф. д-р Игор Станојоски,
проф. д-р. Лидија Камчева Панова

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

м-р. Лилјана Јовановска (македонски јазик)
доц. д-р Сашка Јовановска (англиски јазик)
доц. д-р Наталија Поп Зариева (англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. факс 201, 2000 Штип
Република Северна Македонија

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Editorial board

Prof. Dejan Mirakovski, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD – University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD – University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD – University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD – University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD – University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD – University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer PhD – University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kona, PhD – Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD – University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD – University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD – Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD – Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD – University Neofit Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA – University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD – University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD – University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD,
Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD,
Prof. Darinka Marolova, PhD, Prof. Vesna Koceva, PhD, Prof. Nadica Negrievska, PhD,
Prof. Marija Krsteva, PhD, Prof. Natalija Pop Zarieva, PhD, Prof. Igor Stanojoski, PhD,
Prof. Lidija Kamceva Panova, PhD

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska, MA (Macedonian language)

Prof. Saska Jovanovska, PhD, (English language)

Prof. Natalija Pop Zarieva, PhD, (English language)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of North Macedonia

СОДРЖИНА / CONTENTS

Јазик / Language

Билјана Ивановска

ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА И ChatGPT – ПРЕДИЗВИЦИ ВО
НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК

Biljana Ivanovska

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ChatGPT – CHALLENGES IN
TEACHING GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE

9

Марија Леонтиќ

СИНТАГМИ СО БРОЈ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И
НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

WORD CLASS NUMBERS SYNTAGM IN TURKISH LANGUAGE
AND THEIR EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE

19

Меги Димова, Даринка Маролова, Драгана Кузмановска

ИДИОМИТЕ ВО ГОВОРИТЕ НА ГЕРМАНСКИТЕ
ПОЛИТИЧАРИ И НИВНА ПРЕВОДЛИВОСТ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Megi Dimova, Darinka Marolova, Dragana Kuzmanovska

IDIOMS IN THE SPEECH OF GERMAN POLITICIANS AND
THEIR TRANSLATABILITY INTO MACEDONIAN LANGUAGE

31

Книжевност / Literature

Јованка Денкова

„СЕ Е ВО РЕД“ – РОМАН ОД ЈАСМИНКА ПЕТРОВИЌ ЗА
ПАДОВИТЕ И ПОДЕМИТЕ ВО ЖИВОТОТ НА АДОЛЕСЦЕНТИТЕ

Jovanka Denkova

“EVERYTHING IS FINE” – NOVEL BY JASMINKA PETROVIĆ
ON THE UPS AND DOWNS IN ADOLESCENT LIVES

43

Natalija Pop Zarieva, Krste Hiev, Dragan Donev

TRAUMA, LOSS AND MEMORY: HAUNTINGS IN

COLERIDGE'S "RIME" AND BYRON'S "GIAOUR"

61

Култура / Culture

Ana Velinova

MUSEUM ARCHITECTURE AND PLACE: THE IDEA OF GROWTH

73

IN MUSEUM DESIGN

Marija Krsteva

EUROPEAN FASHION FIGURES IN AMERICAN BIOFICTIONS

79

СИНТАГМИ СО БРОЈ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Марија Леонтик¹

¹Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Северна Македонија
marija.leontik@ugd.edu.mk

Апстракт: Синтагмата со број (sayı grubu) се образува од именка што означува поголем број и од именка што изразува помал број. Пр. yedi yüz on/ седумстотини и десет. Во овој труд ќе се обработуваат синтагмите со број во турскиот јазик и нивното предавање во македонскиот јазик.

Клучни зборови: синџаџма, синџаџма со број, џурски јазик, македонски јазик.

WORD CLASS NUMBERS SYNTAGM IN TURKISH LANGUAGE AND THEIR EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE

Marija Leontik

¹Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia

Abstract: The word class Numbers syntagm (sayı grubu) is formed from a noun signifying a greater number and from a noun expressing a lesser number. For example: yirmi bir/ Seven hundred and ten. This paper will analyse numbered word class syntagms in Turkish and their equivalence in Macedonian.

Keywords: word group; number; Turkish language; Macedonian language.

1. Вовед

Во турскиот јазик зборовниџе џруџи или синџаџми се непредикативни синтаксички единици што се образуваат со редување разни видови зборови еден до друг според определени синтаксички правила. Во македонскиот јазик се употребуваат термините (именска) синтагма, фраза и група, но ние во овој труд ќе го употребуваме терминот синтагма.

Во турската синтакса постојат следните синтагми што може да се градат со именски и со глаголски видови зборови и чии називи се образуваат според главниот член: синтагма со извик (ünlem grubu, hitap grubu), синтагма со титула (unvan grubu), синтагма со сложено лично име (birleşik isim grubu), синтагма со

придавка (*sıfat tamlaması*), синтагма со број (*sayı grubu*), синтагма со хендијада (*tekrar grubu*), синтагма со присвоен суфикс (*iyelik grubu*), синтагма со именка (*isim tamlaması*), синтагма со постпозиција (*edat grubu*), синтагма со сврзник (*bağlama grubu*), скратени синтагми (*kısaltma grupları*), синтагма со сложен глагол (*birleşik fiil grubu*), синтагма со глаголска именка (*isim-fiil grubu*), синтагма со глаголска придавка (*sıfat-fiil grubu*) и синтагма со глаголски прилог (*zarf-fiil grubu*).

Во овој труд ќе се опише синтагмата со број (*sayı grubu*) во турскиот јазик и ќе се приложи нејзиното предавање во македонскиот јазик.

2. Синтагма со број во турскиот јазик (*Sayı Grubu*)

Броевите во турскиот јазик се зборови со кои се изразува количество и број на предмети. Во турскиот јазик броевите се изразуваат на три начини: *со еден збор* (пр. *bir/еден, iki/два, üç/три, dört/четири, beş/пет, altı/шест, yedi/седум, sekiz/осум, dokuz/девет, on/десет, yirmi/дваесет, otuz/триесет, kırk/четириесет, elli/педесет, altmış/шеесет, yetmiş/седумдесет, seksen/осумдесет, doksan/деведесет, yüz/сто, bin/илјада, milyon/милион*), *со синѝаџма со ѝридавка* (пр. *iki yüz/двесте, üç yüz/триста, dört yüz/четиристотини, beş yüz/петстотини, altı yüz/шестотини, yedi yüz/седумстотини, sekiz yüz/осумстотини, dokuz yüz/деветстотини, iki bin/две илјади, üç bin/три илјади, dört bin/четири илјади, beş bin/пет илјади, altı bin/шест илјади, yedi bin/седум илјади, sekiz bin/осум илјади, dokuz bin/девет илјади, on bin/ десет илјади, yüz bin/ сто илјади, bir milyon/еден милион, iki milyon/два милиони, üç milyon/три милиони, dört milyon/четири милиони, beş milyon/пет милиони, altı milyon/шест милиони, yedi milyon/седум милиони, sekiz milyon/осум милиони, dokuz milyon/девет милиони, on milyon/десет милиони, bir milyar/една милијарда, iki milyar/две милијарди, üç milyar/три милијарди, dört milyar/четири милијарди, beş milyar/пет милијарди, altı milyar/шест милијарди, yedi milyar/седум милијарди, sekiz milyar/осум милијарди, dokuz milyar/девет милијарди, on milyar/десет милијарди*) и *со синѝаџма со број* (пр. *on bir/единаесет, yirmi dört/дваесет и четири, otuz iki/триесет и два, kırk üç/четириесет и три, elli altı/педесет и шест, altmış sekiz/шеесет и осум, yetmiş dokuz/седумдесет и девет, seksen yedi/осумдесет и седум, doksan dört/деведесет и четири, yüz beş/сто и пет, bin yüz/илјада и сто*) и сл. Основните броеви се синтагми со придавки, а меѓуброевите се синтагми со броеви.

Синтагмата со број во турскиот јазик се образува од голем и од мал број што последователно се редат еден до друг. Во синтагмата со број секогаш прво доаѓа големиот број, а потоа малиот број. (Leylâ Karahan, 2019, стр. 72; Mustafa Özkan, Veysi Sevinçli, 2012, стр. 96–97). Броевите во оваа синтагма што се состои од најмалку два броја се спојуваат без наставка и се пишуваат разделено. (Yazım Kılavuzu, 2012, стр. 11–12).

Синтагма со број (Sayı Grubu)

голем број + мал број = синтагма со број
büyük sayı ismi + küçük sayı ismi = sayı grubu

otuz beş/триесет и пет, yüz yirmi/сто и дваесет, bin elli/илјада и педесет

Во синтагмата со број, големиот број може да биде претставен со број што се изразува со еден збор или со синтагма со придавка, а малиот број може да биде претставен со број што се изразува со еден збор, со синтагма со придавка или со друга синтагма со број. Пр.

- kırk bir/четириесет и еден (во оваа синтагма со број, големиот број kırk/четириесет и малиот број bir/еден се претставени со броеви што се изразуваат со еден збор)
- beş yüz on/петстотини и десет (во оваа синтагма со број, големиот број beş yüz/петстотини е претставен со синтагма со придавка, а малиот број on/десет е претставен со број што се изразува со еден збор)
- bin üç yüz/илјада и триста (во оваа синтагма со број, големиот број bin/илјада е претставен со број што се изразува со еден збор, а малиот број üç yüz/триста е претставен со број што се изразува со синтагма со придавка)
- altı bin yetmiş yedi/шест илјади седумдесет и седум (во оваа синтагма со број, големиот број altı bin/шест илјади е претставен со синтагма со придавка, а малиот број yetmiş yedi/седумдесет и седум е претставен со број што се изразува со друга синтагма со број)
- sekiz milyon dokuz yüz yigirmi (во оваа синтагма со број, големиот број sekiz milyon/осум милиони е претставен со синтагма со придавка, а малиот број dokuz yüz yigirmi/деветстотини и дваесет е претставен со број што се изразува со друга синтагма со број)
- Синтагмите со број во турскиот јазик до милион се состојат од два члена, синтагмите со број што содржат милион се образуваат од три члена, а синтагмите со број што имаат милијарда се изразуваат со четири члена. Пр.
- elli / beş// педесет и пет (оваа синтагма со број се состои од два члена: elli/педесет и beş/пет)
- dört yüz / elli dört// четиристотини педесет и четири (оваа синтагма со број се состои од два члена: dört yüz/четиристотини и elli dört/педесет и четири)
- üç milyon / altı yüz kırk beş bin / yedi yüz elli// три милиони шестстотини четириесет и пет илјади седумстотини и педесет (оваа синтагма со број се состои од три члена: üç milyon/три милиони, altı yüz kırk beş bin/шестстотини четириесет и пет илјади и yedi yüz elli/седумстотини и педесет)

- *iki milyar / dört yüz milyon / üç yüz on bin / doksan altı*// две милијарди четиристотини милиони триста и десет илјади деведесет и шест (оваа синтагма со број се состои од четири члена: *iki milyar*/две милијарди, *dört yüz milyon*/четиристотини милиони, *üç yüz on bin*/триста и десет илјади и *doksan altı*/деведесет и шест).

Синтагмата со број во рамките на другите синтагми може да има разновидни функции. Оваа синтагма најчесто кај придавската синтагма (*sıfat tamlaması*) има функција на придавски член. Пр. *otuz iki yıl*/триесет и две години (во оваа придавска синтагма, придавскиот член *otuz iki*/триесет и два, е синтагма со број). Кај определената именска група (*belirtili isim tamlaması*), синтагмата со број има функција на именски член. Пр. *bin seksenin ortaları*/средината на илјада и осумдесеттите (во оваа определена именска група именскиот член кој е определувач/детерминатор (*tamlayan*) *bin seksenin*/илјада и осумдесеттите, е синтагма со број).

Синтагмата со број, добивајќи разни формообразувачки наставки во рамките на реченицата, може да има функција на предмет (*nesne*), прилошка определба (адвербијална определба, *tamlayıcı*) и прирок (*yüklem*). Пр. *On dokuz, doksan dokuz Türk mitolojisinde uğurlu sayılar olarak kabul edilir.*/ Деветнаесет, деведесет и девет се сметаат за среќни броеви во турската митологија. (во оваа реченица синтагмите со број *on dokuz, doksan dokuz*/деветнаесет, деведесет и девет, имаат функција на неопределен предмет/*belirtisiz nesne*); *O, yetmiş yediyi sayı olarak çok seviyordu.*/ Тој многу го сакаше седумдесет и седум како број. (во оваа реченица синтагмата со број *yetmiş yediyi*/седумдесет и седум, има функција на определен предмет/*belirtili nesne*); *Üniversitemiz iki bin yirmi dörtte büyük başarılar kaydetti.*/ Нашиот универзитет во две илјади дваесет и четвртата постигна големи успеси. (во оваа реченица синтагмата со број *iki bin yirmi dörtte*/во две илјади дваесет и четвртата, има функција на прилошка определба за време/*zaman bildiren tamlayıcı*); *Ayşe, on ikide derse başlayacak.*/ Ајше во дванаесет ќе започне со часот. (во оваа реченица синтагмата со број *on ikide*/во дванаесет, има функција на прилошка определба за време/*zaman bildiren tamlayıcı*); *Büyük arsayı bölüm bölüm yirmi bire bölmüşler.*/ Големата парцела дел по дел ја поделиле на дваесет и еден. (во оваа реченица синтагмата со број *yirmi bire*/на дванаесет и еден, има функција на прилошка определба за место/*yer-yön bildiren tamlayıcı*); *On yıl önce evimizin numarası kırk sekiz idi.*/ Пред десет години бројот на нашата куќа беше четириесет и осум. (во оваа реченица синтагмата со број *kırk sekiz idi*/беше четириесет и осум, добивајќи го помошниот глагол *sum/ek fiil, i-fiil* за минато определено време (*idi*) во реченицата има функција на прирок, предикат/*yüklem*).

Кај синтагмата со број акцентот паѓа на малиот број. Пр. *otuz sekiz*/триесет и осум; *doksan üç*/деведесет и три; *altı yüz seksen bir*/шестотини осумдесет и еден.

3. Предавање на синтагмата со број од турски на македонски јазик

Синтагмите со број од турскиот во македонскиот јазик се предаваат со броеви. При ова предавање треба да се внимава бидејќи синтагмите со број во турскиот јазик секогаш се пишуваат разделено, а при предавање во македонскиот јазик еден дел од нив се пишува слеано, а еден дел разделено. Во македонскиот јазик броевите од единаесет, дванаесет, тринаесет, четиринаесет до деветнаесет, стотиците од двесте, триста, четиристотини до деветстотини се пишуваат слеано. Разделено се пишуваат сложените броеви од дваесет и еден, па натаму со додавање на сврзникот *и*, кој стои меѓу претпоследниот и последниот број од сложените бројни изрази (четириесет и четири, седумстотини седумдесет и седум, три илјади триста триесет и три и сл.). Во македонскиот јазик разделено се пишуваат и повеќецифрените сложени броеви каде што секоја класа (илјада, милиони итн.) се запишува како трицифрен број со додавање на името на класата (триста и десет милиони петстотини триесет и три илјади двесте седумдесет и девет и сл.). (Правопис на македонскиот јазик, 2017, стр. 71–72).

Поради ова, синтагмите со број и нивното предавање во македонскиот јазик ги илустриравме со бројни примери. Пр. *on bir*/единаесет, *on iki*/дванаесет, *on üç*/тринаесет, *on dört*/четиринаесет, *on beş*/петнаесет, *on altı*/шеснаесет, *on yedi*/седумнаесет, *on sekiz*/осумнаесет, *on dokuz*/деветнаесет, *yirmi bir*/дваесет и еден, *yirmi iki*/дваесет и два, *yirmi üç*/дваесет и три, *yirmi dört*/дваесет и четири, *yirmi beş*/дваесет и пет, *yirmi altı*/дваесет и шест, *yirmi yedi*/дваесет и седум, *yirmi sekiz*/дваесет и осум, *yirmi dokuz*/дваесет и девет, *otuz bir*/триесет и еден, *otuz iki*/триесет и два, *otuz üç*/триесет и три, *otuz dört*/триесет и четири, *otuz beş*/триесет и пет, *otuz altı*/триесет и шест, *otuz yedi*/триесет и седум, *otuz sekiz*/триесет и осум, *otuz dokuz*/триесет и девет, *kırk bir*/четириесет и еден, *kırk iki*/четириесет и два, *kırk üç*/четириесет и три, *kırk dört*/четириесет и четири, *kırk beş*/четириесет и пет, *kırk altı*/четириесет и шест, *kırk yedi*/четириесет и седум, *kırk sekiz*/четириесет и осум, *kırk dokuz*/четириесет и девет, *elli bir*/педесет и еден, *elli iki*/педесет и два, *elli üç*/педесет и три, *elli dört*/педесет и четири, *elli beş*/педесет и пет, *elli altı*/педесет и шест, *elli yedi*/педесет и седум, *elli sekiz*/педесет и осум, *elli dokuz*/педесет и девет, *altmış bir*/шеесет и еден, *altmış iki*/шеесет и два, *altmış üç*/шеесет и три, *altmış dört*/шеесет и четири, *altmış beş*/шеесет и пет, *altmış altı*/шеесет и шест, *altmış yedi*/шеесет и седум, *altmış sekiz*/шеесет и осум, *altmış dokuz*/шеесет и девет, *yetmiş bir*/седумдесет и еден, *yetmiş iki*/седумдесет и два, *yetmiş üç*/седумдесет и три, *yetmiş dört*/седумдесет и четири, *yetmiş beş*/седумдесет и пет, *yetmiş altı*/седумдесет и шест, *yetmiş yedi*/седумдесет и седум, *yetmiş sekiz*/седумдесет и осум, *yetmiş dokuz*/седумдесет и девет, *seksen bir*/осумдесет и еден, *seksen iki*/осумдесет и два, *seksen üç*/осумдесет и три, *seksen dört*/осумдесет и четири, *seksen beş*/осумдесет и пет, *seksen altı*/осумдесет и шест, *seksen yedi*/осумдесет и седум, *seksen sekiz*/осумдесет и осум, *seksen dokuz*/осумдесет и девет, *doksan bir*/деведесет и еден,

doksan iki/деведесет и два, doksan üç/деведесет и три, doksan dört/деведесет и четири, doksan beş/деведесет и пет, doksan altı/деведесет и шест, doksan yedi/деведесет и седум, doksan sekiz/деведесет и осум, doksan dokuz/деведесет и девет, yüz bir/сто и еден, yüz iki/сто и два, yüz üç/сто и три, yüz dört/сто и четири, yüz beş/сто и пет, yüz altı/сто и шест, yüz yedi/сто и седум, yüz sekiz/сто и осум, yüz dokuz/сто и девет, yüz on/сто и десет, yüz on bir/сто и единаесет, yüz on iki/сто и дванаесет, yüz on üç/сто и тринаесет, yüz on dört/сто и четиринаесет, yüz on beş/сто и петнаесет, yüz on altı/сто и шеснаесет, yüz on yedi/сто и седумнаесет, yüz on sekiz/сто и осумнаесет, yüz on dokuz/сто и деветнаесет, yüz yirmi/сто и дваесет, yüz yirmi bir/сто дваесет и еден, yüz yirmi iki/сто дваесет и два, yüz yirmi üç/сто дваесет и три, yüz yirmi dört/сто дваесет и четири, yüz yirmi beş/сто дваесет и пет, yüz yirmi altı/сто дваесет и шест, yüz yirmi yedi/сто дваесет и седум, yüz yirmi sekiz/сто дваесет и осум, yüz yirmi dokuz/сто дваесет и девет, yüz otuz/сто и триесет, yüz otuz bir/сто триесет и еден, yüz otuz iki/сто триесет и два, yüz otuz üç/сто триесет и три, yüz otuz dört/сто триесет и четири, yüz otuz beş/сто триесет и пет, yüz otuz altı/сто триесет и шест, yüz otuz yedi/сто триесет и седум, yüz otuz sekiz/сто триесет и осум, yüz otuz dokuz/сто триесет и девет, yüz kırk/сто и четириесет, yüz kırk bir/сто четириесет и еден, yüz kırk iki/сто четириесет и два, yüz kırk üç/сто четириесет и три, yüz kırk dört/сто четириесет и четири, yüz kırk beş/сто четириесет и пет, yüz kırk altı/сто четириесет и шест, yüz kırk yedi/сто четириесет и седум, yüz kırk sekiz/сто четириесет и осум, yüz kırk dokuz/сто четириесет и девет, yüz elli/сто и педесет, yüz elli bir/сто педесет и еден, yüz elli iki/сто педесет и два, yüz elli üç/сто педесет и три, yüz elli dört/сто педесет и четири, yüz elli beş/сто педесет и пет, yüz elli altı/сто педесет и шест, yüz elli yedi/сто педесет и седум, yüz elli sekiz/сто педесет и осум, yüz elli dokuz/сто педесет и девет, yüz altmış/сто и шеесет, yüz altmış bir/сто шеесет и еден, yüz altmış iki/сто шеесет и два, yüz altmış üç/сто шеесет и три, yüz altmış dört/сто шеесет и четири, yüz altmış beş/сто шеесет и пет, yüz altmış altı/сто шеесет и шест, yüz altmış yedi/сто шеесет и седум, yüz altmış sekiz/сто шеесет и осум, yüz altmış dokuz/сто шеесет и девет, yüz yetmiş/сто и седумдесет, yüz yetmiş bir/сто седумдесет и еден, yüz yetmiş iki/сто седумдесет и два, yüz yetmiş üç/сто седумдесет и три, yüz yetmiş dört/сто седумдесет и четири, yüz yetmiş beş/сто седумдесет и пет, yüz yetmiş altı/сто седумдесет и шест, yüz yetmiş yedi/сто седумдесет и седум, yüz yetmiş sekiz/сто седумдесет и осум, yüz yetmiş dokuz/сто седумдесет и девет, yüz seksen/сто и осумдесет, yüz seksen bir/сто осумдесет и еден, yüz seksen iki/сто осумдесет и два, yüz seksen üç/сто осумдесет и три, yüz seksen dört/сто осумдесет и четири, yüz seksen beş/сто осумдесет и пет, yüz seksen altı/сто осумдесет и шест, yüz seksen yedi/сто осумдесет и седум, yüz seksen sekiz/сто осумдесет и осум, yüz seksen dokuz/сто осумдесет и девет, yüz doksan/сто и деведесет, yüz doksan bir/сто деведесет и еден, yüz doksan iki/сто деведесет и два, yüz doksan üç/сто деведесет и три, yüz doksan dört/сто деведесет

и четири, yüz doksan beş/сто деведесет и пет, yüz doksan altı/сто деведесет и шест, yüz doksan yedi/сто деведесет и седум, yüz doksan sekiz/сто деведесет и осум, yüz doksan dokuz/сто деведесет и девет, iki yüz bir/двесте и еден, iki yüz iki/двесте и два, iki yüz üç/двесте и три, iki yüz dört/двесте и четири, iki yüz beş/двесте и пет, iki yüz altı/двесте и шест, iki yüz yedi/двесте и седум, iki yüz sekiz/двесте и осум, iki yüz dokuz/двесте и девет, iki yüz on/двесте и десет, iki yüz on bir/двесте и одинаесет, iki yüz on iki/двесте и дванаесет, iki yüz on üç/двесте и тринаесет, iki yüz on dört/двесте и четиринаесет, iki yüz on beş/двесте и петнаесет, iki yüz on altı/двесте и шеснаесет, iki yüz on yedi/двесте и седумнаесет, iki yüz on sekiz/двесте и осумнаесет, iki yüz on dokuz/двесте и деветнаесет, iki yüz yirmi/двесте и дваесет, iki yüz yirmi bir/двесте дваесет и еден, iki yüz yirmi iki/двесте дваесет и два, iki yüz yirmi üç/двесте дваесет и три, iki yüz yirmi dört/двесте дваесет и четири, iki yüz yirmi beş/двесте дваесет и пет, iki yüz yirmi altı/двесте дваесет и шест, iki yüz yirmi yedi/двесте дваесет и седум, iki yüz yirmi sekiz/двесте дваесет и осум, iki yüz yirmi dokuz/двесте дваесет и девет, iki yüz otuz/двесте и триесет, iki yüz otuz bir/двесте триесет и еден, iki yüz otuz iki/двесте триесет и два, iki yüz otuz üç/двесте триесет и три, iki yüz otuz dört/двесте триесет и четири, iki yüz otuz beş/двесте триесет и пет, iki yüz otuz altı/двесте триесет и шест, iki yüz otuz yedi/двесте триесет и седум, iki yüz otuz sekiz/двесте триесет и осум, iki yüz otuz dokuz/двесте триесет и девет, iki yüz kırk/двесте и четириесет, iki yüz kırk bir/двесте четириесет и еден, iki yüz kırk iki/двесте четириесет и два, iki yüz kırk üç/двесте четириесет и три, iki yüz kırk dört/двесте четириесет и четири, iki yüz kırk beş/двесте четириесет и пет, iki yüz kırk altı/двесте четириесет и шест, iki yüz kırk yedi/двесте четириесет и седум, iki yüz kırk sekiz/двесте четириесет и осум, iki yüz kırk dokuz/двесте четириесет и девет, iki yüz elli/двесте и педесет, iki yüz elli bir/двесте педесет и еден, iki yüz elli iki/двесте педесет и два, iki yüz elli üç/двесте педесет и три, iki yüz elli dört/двесте педесет и четири, iki yüz elli beş/двесте педесет и пет, iki yüz elli altı/двесте педесет и шест, iki yüz elli yedi/двесте педесет и седум, iki yüz elli sekiz/двесте педесет и осум, iki yüz elli dokuz/двесте педесет и девет, iki yüz altmış/двесте и шеесет, iki yüz altmış bir/двесте шеесет и еден, iki yüz altmış iki/двесте шеесет и два, iki yüz altmış üç/двесте шеесет и три, iki yüz altmış dört/двесте шеесет и четири, iki yüz altmış beş/двесте шеесет и пет, iki yüz altmış altı/двесте шеесет и шест, iki yüz altmış yedi/двесте шеесет и седум, iki yüz altmış sekiz/двесте шеесет и осум, iki yüz altmış dokuz/двесте шеесет и девет, iki yüz yetmiş/двесте и седумдесет, iki yüz yetmiş bir/двесте седумдесет и еден, iki yüz yetmiş iki/двесте седумдесет и два, iki yüz yetmiş üç/двесте седумдесет и три, iki yüz yetmiş dört/двесте седумдесет и четири, iki yüz yetmiş beş/двесте седумдесет и пет, iki yüz yetmiş altı/двесте седумдесет и шест, iki yüz yetmiş yedi/двесте седумдесет и седум, iki yüz yetmiş sekiz/двесте седумдесет и осум, iki yüz yetmiş dokuz/двесте седумдесет и девет, iki yüz seksen/двесте и осумдесет, iki yüz

seksen bir/двесте осумдесет и еден, iki yüz seksen iki/двесте осумдесет и два, iki yüz seksen üç/двесте осумдесет и три, iki yüz seksen dört/двесте осумдесет и четири, iki yüz seksen beş/двесте осумдесет и пет, iki yüz seksen altı/двесте осумдесет и шест, iki yüz seksen yedi/двесте осумдесет и седум, iki yüz seksen sekiz/двесте осумдесет и осум, iki yüz seksen dokuz/двесте осумдесет и девет, iki yüz doksan/двесте и деведесет, iki yüz doksan bir/двесте деведесет и еден, iki yüz doksan iki/двесте деведесет и два, iki yüz doksan üç/двесте деведесет и три, iki yüz doksan dört/двесте деведесет и четири, iki yüz doksan beş/двесте деведесет и пет, iki yüz doksan altı/двесте деведесет и шест, iki yüz doksan yedi/двесте деведесет и седум, iki yüz doksan sekiz/двесте деведесет и осум, iki yüz doksan dokuz/двесте деведесет и девет, üç yüz bir/триста и еден, üç yüz iki/триста и два, üç yüz üç/триста и три, üç yüz dört/триста и четири, üç yüz beş/триста и пет, üç yüz altı/триста и шест, üç yüz yedi/триста и седум, üç yüz sekiz/триста и осум, üç yüz dokuz/триста и девет, üç yüz on/триста и десет, üç yüz on bir/триста и единаесет, dört yüz bir/четиристотини и еден, dört yüz iki/четиристотини и два, dört yüz on/четиристотини и десет, dört yüz on bir/четиристотини и единаесет, dört yüz yirmi/четиристотини и дваесет, dört yüz yirmi iki/четиристотини дваесет и два, dört yüz otuz üç/четиристотини триесет и три, dört yüz kırk dört/четиристотини четириесет и четири, dört yüz elli beş/четиристотини педесет и пет, dört yüz altmış altı/четиристотини шеесет и шест, dört yüz yetmiş yedi/четиристотини седумдесет и седум, dört yüz seksen sekiz/четиристотини осумдесет и осум, dört yüz doksan dokuz/четиристотини деведесет и девет, beş yüz bir/петстотини и еден, beş yüz sekiz/петстотини и осум, beş yüz on dokuz/петстотини и деветнаесет, beş yüz otuz/петстотини и триесет, beş yüz yetmiş iki/петстотини седумдесет и два, altı yüz bir/шестстотини и еден, altı yüz iki/шестстотини и два, altı yüz on altı/шестстотини и шеснаесет, altı yüz kırk/шестстотини и четириесет, altı yüz elli üç/шестстотини педесет и три, yedi yüz bir/седумстотини и еден, yedi yüz üç/седумстотини и три, yedi yüz on sekiz/седумстотини и осумнаесет, yedi yüz elli/седумстотини и педесет, yedi yüz seksen dört/седумстотини осумдесет и четири, sekiz yüz bir/осумстотини и еден, sekiz yüz altı/осумстотини и шест, sekiz yüz on dokuz/осумстотини и деветнаесет, sekiz yüz altmış/осумстотини и шеесет, sekiz yüz doksan iki/осумстотини деведесет и два, dokuz yüz bir/деветстотини и еден, dokuz yüz yedi/деветстотини и седум, dokuz yüz on iki/деветстотини и дванаесет, dokuz yüz yetmiş/деветстотини и седумдесет, dokuz yüz kırk dört/деветстотини четириесет и четири, bin bir/илјада и еден, bin beş/илјада и пет, bin on altı/илјада и шеснаесет, bin yüz/илјада и сто, bin yüz bir/илјада сто и еден, bin yüz on üç/илјада сто и тринаесет, bin yüz elli/илјада сто и педесет, bin yüz yirmi sekiz/илјада сто дваесет и осум, bin iki yüz yedi/илјада двесте и седум, bin üç yüz on sekiz/илјада триста и осумнаесет, bin üç yüz kırk/илјада триста и четириесет, bin dört yüz beş/илјада четиристотини и пет, bin dört yüz on sekiz /илјада четиристотини и осумнаесет, bin dört yüz altmış/илјада

четиристотини и шеесет, bin dört yüz yirmi üç/илјада четиристотини дваесет и три, bin beş yüz yedi/илјада петстотини и седум, bin beş yüz on dokuz /илјада петстотини и деветнаесет, bin beş yüz kırk/илјада петстотини и четириесет, bin beş yüz otuz bir/илјада петстотини триесет и еден, bin altı yüz sekiz/илјада шестотини и осум, bin altı yüz on üç/илјада шестотини и тринаесет, bin altı yüz yetmiş/илјада шестотини и седумдесет, bin altı yüz doksan iki/илјада шестотини деведесет и два, bin yedi yüz bir/илјада седумстотини и еден, bin yedi yüz on iki/илјада седумстотини и дванаесет, bin yedi yüz elli/илјада седумстотини и педесет, bin yedi yüz kırk üç/илјада седумстотини четириесет и три, bin sekiz yüz iki/илјада осумстотини и два, bin sekiz yüz on altı/илјада осумстотини и шеснаесет, bin sekiz yüz yirmi/илјада осумстотини и дваесет, bin sekiz yüz elli beş/илјада осумстотини педесет и пет, bin dokuz yüz üç/илјада деветстотини и три, bin dokuz yüz on beş/илјада деветстотини и петнаесет, bin dokuz yüz kırk/илјада деветстотини и четириесет, bin dokuz yüz doksan bir/илјада деветстотини деведесет и еден итн.

4. Заклучок

Синтагмата со број (sayı grubu) е една од синтагмите во турскиот јазик. Оваа синтагма се состои од голем и од мал број.

При писменото преведување од турски на македонски јазик, преведувачот прво ги преведува синтагмите со број, а потоа целата реченица. Синтагмата со број во рамките на реченицата може да се наоѓа во различни падежи (номинатив, акузатив, датив, локатив или аблатив) кои влијаат на крајниот превод.

Поради ова, многу е корисно преведувачот да ја познава структурата на синтагмите со број во турскиот јазик и начинот на предавање во македонскиот јазик. За таа цел во трудот приложивме најчести решенија за предавање на синтагмите со број во рамките на реченицата.

Синтагма со број што е во номинатив во реченицата Cümle İçinde Yalın Durumda Olan Sayı Grubu	
•	Dede, <i>doksan dokuz</i> yaşındadır./ Дедото има деведесет и девет години. (во оваа реченица синтагмата со број <i>doksan dokuz</i> /деведесет и девет е во номинатив)
•	Sınıfta <i>otuz beş</i> kadar öğrenci vardı./ Во предавалната имаше околу триесет и пет студенти. (во оваа реченица синтагмата со број <i>otuz beş</i> /триесет и пет е во номинатив)
•	Salon <i>on sekiz</i> , yirmi metre karelik bir odaydı./ Салонот беше одаја од осумнаесет, дваесет метри квадратни. (во оваа реченица синтагмата со број <i>on sekiz</i> /осумнаесет е во номинатив)
•	Şehrin nüfusu <i>altı yüz elli</i> ./ Бројот на жители на градот е шестотини и педесет. (во оваа реченица синтагмата со број <i>altı yüz elli</i> /шестотини и педесет е во номинатив)

<p>Синтагма со број што е во акузатив во реченицата Cümle İçinde Belirtme Durumda Olan Sayı Grubu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Dün, yirmi dördü sınavdan geçti./ Вчера дваесет и четворица го положија испитот. (во оваа реченица синтагмата со број yirmi dördü/дваесет и четворица е во акузатив) • Maaşlarından bin üç yüz ellisini ustalara veriyorlar./ Од личниот доход на мајсторите им даваат илјада триста и педесет. (во оваа реченица синтагмата со број bin üç yüz ellisini/илјада триста и педесет е во акузатив) • Melek, dün on sekizini doldurdu./ Мелек вчера наполни осумнаесет години. (во оваа реченица синтагмата со број on sekizini/осумнаесет е во акузатив) • Saçlarından belliydi ki elli beşini geçmiş./ Од косата му се гледаше дека ја поминал педесет и петтата. (во оваа реченица синтагмата со број elli beşini/педесет и петтата е во акузатив)
<p>Синтагма со број што е во датив во реченицата Cümle İçinde Yönelme Durumda Olan Sayı Grubu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Murat İstanbul'da evi iki milyon dört yüz elli bin beş yüz elliye satın aldı./ Мурат во Истанбул куќата ја купи за два милиона четиристотини и педесет илјади петстотини и педесет. (во оваа реченица синтагмата со број iki milyon dört yüz elli bin beş yüz elliye/за два милиона четиристотини и педесет илјади петстотини и педесет е во датив) • İzmir'deki müdür maaşını on dokuz bin altı yüz doksana yükseltti./ Директорот што се наоѓа во Измир ми го зголеми личниот доход на деветнаесет илјади шестотини и деведесет. (во оваа реченица синтагмата со број on dokuz bin altı yüz doksana/на деветнаесет илјади шестотини и деведесет е во датив) • Meydan birkaç saat içinde yediden yetmiş yediye kadar doldu./ Плошадот за неколку часа се наполни од седум до седумдесет и седум. (во оваа реченица синтагмата со број yetmiş yediye/до седумдесет и седум е во датив) • On sekizine kadar tek başına yaşayamaz./ До осумнаесет не може да живее сама. (во оваа реченица синтагмата со број on sekizine/до осумнаесет е во датив)
<p>Синтагма со број што е во локатив во реченицата Cümle İçinde Bulunma Durumda Olan Sayı Grubu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Yirmi altısında tatile gideceğiz./ На дваесет и шести ќе одиме на одмор. (во оваа реченица синтагмата со број yirmi altısında/на дваесет и шести е во локатив) • Akşamleyin yirmi birde eve dönerim./ Навечер во дваесет и еден се враќам дома. (во оваа реченица синтагмата со број yirmi birde/во дваесет и еден е во локатив) • Geceleyin, on birde yatarız./ Ноќе легнуваме во единаесет. (во оваа реченица синтагмата со број on birde/во единаесет е во локатив) • Nine seksen beşte en büyük hastalıkları geçirdi./ Баба на осумдесет и пет ги прележа најголемите болести. (во оваа реченица синтагмата со број seksen beşte/на осумдесет и пет е во локатив)

Синтагма со број што е во аблатив во реченицата

Cümle İçinde Ayrılma Durumda Olan Sayı Grubu

- Çiçeklerin üstünde kelebekler uçuşuyordu, otuz beşten fazla vardı./ Над цвеќињата се разлетуваа пеперутки, имаше повеќе од триесет и пет. (во оваа реченица синтагмата со број otuz beşten/од триесет и пет е во аблатив)
- İki bin yirmi ikiden hastayım./ Болен сум од две илјади дваесет и втората. (во оваа реченица синтагмата со број iki bin yirmi ikiden/од две илјади дваесет и втората е во аблатив)
- Sokakta çok ev vardı, yirmi yediden çıktı./ На улицата имаше многу куќи, излезе од дваесет и седум.
- On beşten müziği sevmiş./ Од петнаесеттата ја засакал музиката.

Со оглед на честата употреба на синтагмата со број во секојдневниот живот и работа, пожелно е да ги познаваме правилата за нивно правописно пишување во турскиот јазик и нивно правилно предавање во македонскиот јазик. Во турскиот јазик синтагмите со број се пишуваат со букви во уметничко-литературните текстови, а со цифри во научните, административните, економските, банкарските, статистичките и други текстови. Синтагмата со број што изразува година обично во текстовите се пишува со цифри, но може и со букви. Пр. 2026'da gelecek. İki bin yirmi altıda gelecek./ Ќе дојде во 2026. Ќе дојде во две илјади дваесет и шеста. (во овие реченици синтагмата со број што изразува година е изразена и со цифра и со букви, на ист начин може да се предаде и во македонскиот јазик). Синтагмите со број што изразуваат час, пари и мерка во уметничко-литературните и неутралните текстови се пишуваат со букви, а во другите случаи со цифри. Пр. 11:00'de gidecek. On birde gidecek./ Ќе замине во 11:00. Ќе замине во единаесет. (во овие реченици синтагмата со број што изразува час е изразена и со цифра и со букви, на ист начин може да се предаде и во македонскиот јазик); Ona avro gönderecekler, 980 alacak. Ona avro gönderecekler, dokuz yüz seksen alacak./ Ќе му испратат евра, ќе земе 980. Ќе му испратат евра, ќе земе деветстотини и осумдесет. (во овие реченица синтагмата со број што изразува пари е изразена и со цифра и со букви, на ист начин може да се предаде и во македонскиот јазик); İncir reçeli için kaç kilogram incir gerektiğini bilmiyorum, fakat 15 alacağım.

İncir reçeli için kaç kilogram incir gerektiğini bilmiyorum, fakat on beş alacağım./ Не знам колку килограми смокви ќе ми требаат за слаткото од смокви, но ќе купам 15. Не знам колку килограми смокви ќе ми требаат за слаткото од смокви, но ќе купам петнаесет. (во оваа реченица синтагмата со број што изразува мерка е изразена и со цифра и со букви, на ист начин може да се предаде и во македонскиот јазик).

При писменото преведување од турски на македонски јазик, преведувачот прво ги преведува синтагмите со број водејќи сметка за падежните наставки

кои ги добива синтагмата, а потоа целата реченица. Затоа, многу е корисно преведувачот да ја познава структурата и правописот на синтагмите со број во турскиот јазик, нивните специфичности и начини на предавање во македонскиот јазик, а за таа цел во трудот се приложени најчести решенија.

Користена литература:

- [1] Aktan, Bilâl (2009). *Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- [2] Ahmed, Oktay (2021). *Türkçede Kelime Grupları: Teori ve Analiz*. Üsküp: Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi.
- [3] Doğan, Enfel (2012). *Türkçe Cümle Bilgisi I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- [4] Karahan, Leylâ (2019). *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ.
- [5] Özkan, Mustafa. Pilancı Hülya (2012). *Türkçe Cümle Bilgisi. I-II*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- [6] Özkan, Mustafa. Sevinçli, Veysi (2012). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- [7] Yelten, Muhammet. Açıkgöz, Halil (2008). *Kelime Grupları*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- [8] *Yazım Kılavuzu* (2012). Ankara: Türk Dil Kurumu.

* * *

- [9] Минова-Ѓуркова, Лилјана (2000). *Синтакса на македонскиот стандарден јазик*. Скопје: МАГОР.
- [10] *Правопис на македонскиот јазик* (2017). Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје.
- [11] Саздов, Симон (2008). *Современ македонски јазик 3*. Скопје: Табернакул.

